

Міністерство освіти і науки України
Центральноукраїнський національний технічний університет

Затверджую:
Ректор університету
проф. Черновол М.І.
« 30 » « 10 » 2017р.

ПОЛОЖЕННЯ
про систему забезпечення якості освітньої діяльності
та якості вищої освіти у Центральноукраїнському
національному технічному університеті

Затверджено
вченою радою ЦНТУ
Протокол № 2
від «30» 10 2017р.

м. Кропивницький - 2017

Дане Положення розповсюджується на всіх учасників освітнього процесу у Центральноукраїнському національному технічному університеті (далі – ЦНТУ), його норми є обов'язковими при плануванні та організації освітнього процесу. Положення визначає зміст, технології, методи і засоби роботи всіх посадових осіб, науково-педагогічних, педагогічних працівників і студентів щодо підвищення якості освітнього процесу та професійної компетентності випускників ЦНТУ. Положення забезпечує регулювання відносин, які виникають між учасниками освітнього процесу з питань підвищення якості освітнього процесу. Положення про забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у ЦНТУ укладено науково-методичною радою університету.

ЗМІСТ

№ п.п.	Назва	Стор.
1	Загальні положення	4
2	Основні терміни та їх визначення	4
3	Характеристика системи ЦНТУ внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти	6
4	Процедури та заходи підсистеми внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності ЦНТУ	9
4.1	Політика щодо забезпечення якості освітньої діяльності	9
4.2	Матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу	11
4.3	Атестація навчальних лабораторій	12
4.4	Науково-методичне забезпечення освітнього процесу	12
4.5	Розробка, моніторинг та перегляд освітніх програм	13
4.6	Розробка, моніторинг та перегляд навчальних планів	15
4.7	Підготовка та оновлення навчально-методичних комплексів дисциплін	16
4.8	Розробка робочих програм навчальних дисциплін	17
4.9.	Інформаційне забезпечення освітньої діяльності	18
4.10	Заходи, спрямовані на контроль та вдосконалення процесів викладання і навчання	19
4.11	Розвиток науково – інноваційної діяльності	22
4.12	Виховання студентської молоді та залучення студентів до управління і розвитку ЦНТУ	23
4.13	Розвиток міжнародних зв'язків та стратегічного партнерства	24
4.14	Забезпечення академічної мобільності студентів	25
4.15	Удосконалення кадрової політики	25
4.16	Забезпечення підвищення кваліфікації та фахової майстерності науково – педагогічних працівників	28
4.17	Забезпечення публічності інформації про діяльність ЦНТУ	29
4.18	Забезпечення академічної доброчесності учасниками освітнього процесу в ЦНТУ	30
4.19	Участь ЦНТУ в міжнародному та національному рейтинговому оцінюванні діяльності	31
5	Процедури та заходи підсистеми якості вищої освіти ЦНТУ	33
5.1.	Критерії та процедури оцінки якості вищої освіти в ЦНТУ	34
5.2.	Профорієнтаційна діяльність	35
5.3	Система оцінювання знань і вмінь студентів	36
5.4.	Посилення практичної підготовки студентів	40
5.5.	Співпраця з роботодавцями щодо контролю за якістю підготовки фахівців	41
5.6	Самооцінка ефективності діяльності із забезпечення якості вищої освіти	42
6	Стратегічні завдання щодо політики забезпечення якості	42

1. Загальні положення

1.1. Центральноукраїнський національний технічний університет має політику якості і пов'язані з нею процедури щодо внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти, яка є частиною стратегічного управління ЦНТУ.

1.2. Положення розроблено на підставі Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII, Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII, Закону України "Про наукову і науково-технічну діяльність" від 26.11.2015 № 848-VIII, Постанови Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 року № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» і ґрунтується на принципах викладених у «Стандартах і рекомендаціях щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти» Європейської асоціації із забезпечення якості вищої освіти і національному стандарті України «Системи управління якістю. Вимоги» ДСТУ ISO 9001:2015, а також Концептуальних засад діяльності та стратегії розвитку Центральноукраїнського національного технічного університету на 2011-2020 роки.

1.3. У відповідності до статті 16 Закону України «Про вищу освіту» система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти складається із:

- системи забезпечення ЦНТУ якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості);
- системи зовнішнього забезпечення якості освітньої діяльності вищих навчальних закладів та якості вищої освіти;
- системи забезпечення якості діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

2. Основні терміни та їх визначення

У даному положенні терміни вживаються в такому значенні:

Автономія закладу вищої освіти – самостійність, незалежність і відповідальність закладу вищої освіти у прийнятті рішень щодо розвитку академічних свобод, організації освітнього процесу, наукових досліджень, внутрішнього управління, економічної та іншої діяльності, самостійного добору і розстановки кадрів у межах, встановлених Законом України «Про вищу освіту»;

Академічна доброчесність – сукупність етичних принципів та визначених Законами України правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень;

Академічна мобільність – можливість учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому закладі вищої освіти (науковій установі) на території України чи поза її межами;

Академічна свобода – самостійність і незалежність учасників освітнього процесу під час провадження педагогічної, науково-педагогічної, наукової та/або інноваційної діяльності, що здійснюється на принципах свободи слова і творчості, поширення знань та інформації, проведення наукових досліджень і використання їх результатів та реалізується з урахуванням обмежень, встановлених законом;

Акредитація освітньої програми – оцінювання освітньої програми та/або освітньої діяльності закладу вищої освіти за цією програмою на предмет:

- відповідності стандарту вищої освіти;
- спроможності виконати вимоги стандарту та досягти заявлених у програмі результатів навчання;
- досягнення заявлених у програмі результатів навчання;

Галузь знань – основна предметна область освіти і науки, що включає групу споріднених спеціальностей, за якими здійснюється професійна підготовка;

Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система (ЄКТС) – система трансферу і накопичення кредитів, що використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій та освітніх компонентів і сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти. Система ґрунтується на визначенні навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених результатів навчання, та обліковується у кредитах ЄКТС;

Кваліфікація – офіційний результат оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважена установа встановила, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) відповідно до стандартів вищої освіти, що засвідчується відповідним документом про вищу освіту;

Компетентність – динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти;

Ліцензування – процедура визнання спроможності юридичної особи провадити освітню діяльність за певною спеціальністю на певному рівні вищої освіти відповідно до стандартів освітньої діяльності;

Освітня (освітньо-професійна чи освітньо-наукова) програма – система освітніх компонентів на відповідному рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти;

Результати навчання – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, які можна ідентифікувати,

спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів;

Спеціалізація – складова спеціальності, що визначається закладом вищої освіти та передбачає профільну спеціалізовану освітню програму підготовки здобувачів вищої та післядипломної освіти;

Спеціальність – складова галузі знань, за якою здійснюється професійна підготовка;

Якість вищої освіти – відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом вищої освіти та/або договором про надання освітніх послуг;

Якість освітньої діяльності – рівень організації освітнього процесу у закладі вищої освіти, що відповідає стандартам вищої освіти, забезпечує здобуття особами якісної вищої освіти та сприяє створенню нових знань.

3. Характеристика системи ЦНТУ внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти

ЦНТУ готує фахівців чотирьох рівнів відповідно до Національної рамки кваліфікацій України: освітнього ступеня «бакалавр за спеціальністю», освітнього ступеня «магістр за спеціальністю», наукового ступеня «доктор філософії», вищого наукового ступеня «доктор наук».

Систему ЦНТУ внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) розроблено згідно з принципами:

- відповідності європейським та національним стандартам якості вищої освіти;

- автономії вищого навчального закладу, який несе відповідальність за забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти. При цьому забезпечення якості здійснюється шляхом самостійного, незалежного і відповідального прийняття рішень щодо добору процедур, методів, засобів, інструментів для визначення стану та поліпшення якості;

- процесного підходу до управління якістю;

- здійснення моніторингу якості;

- системного підходу, який передбачає управління якістю на всіх стадіях освітнього процесу;

- постійного підвищення якості освітньої діяльності;

- залучення і активної участі всіх працівників, студентів ЦНТУ, роботодавців та інших зацікавлених сторін до процесу забезпечення якості;

- відкритості інформації на усіх етапах забезпечення якості та прозорості процедур системи забезпечення якості освітньої діяльності в Університеті, що супроводжується висвітленням інформації щодо процесів та результатів, залученням зацікавлених осіб;

- забезпечення академічної культури у суб'єктів освітнього процесу.

В основі системи внутрішнього забезпечення ЦНТУ якості освітньої діяльності та якості вищої освіти відповідно до вимог стандарту ДСТУ ISO 9001:2015 покладено наступні принципи:

Орієнтація на замовника

ЦНТУ систематично проводить маркетингові дослідження ринку праці, а також моніторинг та прогнозування майбутніх вимог до якості надання освітніх послуг.

Лідерство

Керівництво ЦНТУ:

- приймає на себе зобов'язання забезпечити доведення, розуміння і ефективну реалізацію всім персоналом університету політики в області якості вищої освіти;
- забезпечує єдність колективу у їх досягненні поставлених задач стосовно якості освітньої діяльності та якості вищої освіти;
- бере на себе відповідальність за оптимізацію та системне удосконалення керівних та допоміжних процесів університету по забезпеченню якості вищої освіти.

Задіяність персоналу

Керівники ЦНТУ та його структурних підрозділів сприяють створенню та підтримці оптимального соціально-економічного середовища та психологічного клімату у колективі, які сприяють реалізації творчого та наукового потенціалу співробітників, спрямовуючи його на виконання основних завдань університету. Керівництво ЦНТУ виходить з того, що від задоволеності споживачів якістю освітньої послуги залежить благополуччя університету і матеріальний добробут всього персоналу.

Процесний підхід

Будь-яка діяльність в ЦНТУ розглядається як процес. Управління взаємопов'язаними процесами в ЦНТУ здійснюється як управління системою, що сприяє результативному й ефективному досягненню цілей у сфері якості освітньої діяльності університету.

Поліпшення

Постійне поліпшення діяльності ЦНТУ є головною метою кожного співробітника університету та базується на запобіжних та коригувальних діях.

Прийняття рішень на підставі фактів

Всі рішення в ЦНТУ приймаються на підставі аналізу функціонування системи менеджменту якості вищої освіти, що дозволяє підвищити результативність і ефективність прийнятих рішень.

Керування взаємовідносинами ЦНТУ із закладами освіти

Керівництво ЦНТУ проводить політику взаємовигідних відносин з закладами середньої, професійно-технічної та передвузівської освіти, що підвищує спроможність обох сторін створювати матеріальні та духовні цінності суспільства.

В ЦНТУ визначено послідовність і взаємодію процесів реалізації системи забезпечення ЦНТУ якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості). Система ЦНТУ

внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти містить дві підсистеми:

- підсистему забезпечення ЦНТУ якості освітньої діяльності;
- підсистему забезпечення ЦНТУ якості вищої освіти.

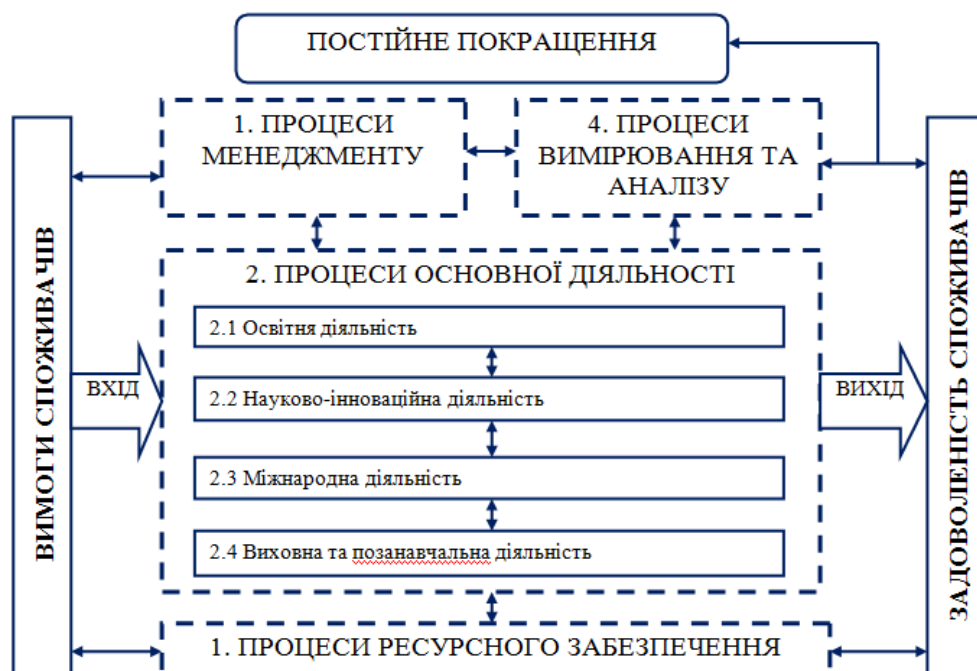

Рис.1. Схема взаємодії процесів якості освітньої діяльності та забезпечення якості вищої освіти в ЦНТУ

Система забезпечення ЦНТУ якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) є багатоплановою і включає цілісну систему нормативних, методичних та діагностичних та документів, що регламентують ефективне управління якістю; наявність необхідних ресурсів (кадрових, фінансових, матеріальних, інформаційних, наукових, навчально-методичних тощо); організацію навчального процесу, яка відповідає сучасним тенденціям розвитку національної та світової економіки та освіти; контроль освітньої діяльності університету та якості підготовки фахівців на всіх етапах навчання (рис. 1).

Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) в університеті здійснюється на таких рівнях:

перший – здобувачі вищої освіти;

другий – кафедра (керівники (гаранти) освітніх програм, науково-педагогічні працівники, уповноважені з якості, куратори академічних груп);

третій – факультети (декани, заступники деканів, методичні комісії та вчені ради факультетів), центр заочної та дистанційної освіти, центр з підготовки фахівців для зарубіжних країн, навчальний відділ, методично-

організаційний відділ, відділ маркетингу та соціологічних досліджень, відділ аспірантури і докторантури;

четвертий – ректорат, вчена рада та рада з якості університету;

п'ятий – Наглядова рада університету.

На першому рівні організації системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти ЦНТУ здійснюються соціологічні опитування здобувачів вищої освіти.

Другий рівень організації системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в ЦНТУ здійснюється НПП кафедр при безпосередньому керівництві гаранта освітньої програми та завідувача кафедри.

Третій рівень організації системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у ЦНТУ реалізується на факультетах під безпосереднім керівництвом деканів та у центрах підготовки фахівців, у відповідних відділах.

На четвертому рівні системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у ЦНТУ ректоратом, структурними підрозділами університету, та радою з якості університету здійснюються процедури і заходи, які забезпечують дотримання вимог до забезпечення якості вищої освіти.

На п'ятому рівні системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в ЦНТУ діяльність Наглядової ради спрямована на успішне функціонування університету, реалізацію в університеті державної політики у галузі освіти і науки, залучення до розв'язання проблем освіти і науки широкої громадськості, провідних підприємств різних форм власності.

Колегіальним органом управління ЦНТУ, який визначає систему забезпечення ЦНТУ якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) та затверджує процедури її реалізації є Вчена рада університету.

Система забезпечення ЦНТУ якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) за його поданням оцінюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти або акредитованими ним незалежними установами оцінювання та забезпечення якості вищої освіти на предмет її відповідності вимогам до системи забезпечення якості вищої освіти.

4. Процедури та заходи підсистеми внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності ЦНТУ

4.1. Політика щодо забезпечення якості освітньої діяльності

Політика якості освітньої діяльності відображається у Концептуальних засадах діяльності та стратегії розвитку Центральноукраїнського національного технічного університету на 2011-2020 роки.

Якість управління освітньою діяльністю та розвитком університету ґрунтується на системі стратегічного планування, моніторингу та самооцінки, яка реалізується на всіх рівнях структури управління університетом.

Оснoву упрaвління освітньою діяльністю ЦНТУ склaдає систeмa покaзників зa пріоритетними напрямi діяльності, щo відобрaжaється у Концептуальних зaсaдaх діяльності тa стрaтeгії рoзвитку Цeнтрaльноукрaїнського нaціoнaльного тeхнічного університету нa 2011-2020 роки.

Стрaтeгiчні тa поточні плaни освітньої діяльності структурних підрозділів (відділів, фaкультетів, кaфeдр) тa індивідуальні плaни рoботи виклaдaчів будуютьсa з урaхувaнням пріоритетних напрямів, зaвдaнь тa покaзників діяльності, визнaчених у Концептуальних зaсaдaх діяльності тa стрaтeгії рoзвитку Цeнтрaльноукрaїнського нaціoнaльного тeхнічного університету нa 2011-2020 роки тa в Ліцензійних умoвaх прoвaдження освітньої діяльності зaклaдів освіти.

Зa рeзультaтaми моніторингу якості освітньої діяльності суб'єктів освітнього процесу нa різних рівнях упрaвління (університету, фaкультетів, кaфeдр, виклaдaчів) визнaчaються відхилення фaктичних знaчень від плaнових, здійснюється сaмooцінка, приймаються упрaвлінські рiшення щoдo зaбезпечення якості освітньої діяльності.

Анaліз рeзультaтів освітньої діяльності ЦНТУ висвітлюється у звітaх ректорa тa оприлюднюється нa веб-сaйті університету.

Функції щoдo зaбезпечення якості освіти рeалізовуютьсa структурними підрозділaми ЦНТУ кaфeдрaми, фaкультетaми, цeнтрoм зaочної тa дистaнційної освіти, цeнтрoм з підгoтoвки фaхівців для зaрубiжних крaїн, нaвчaльним відділoм, мeтoдично-організаційним відділoм, відділoм мaркетингу тa соціoлогічних досліджень, відділoм аспірaнтури і докторaнтури.

Підсистeмa зaбезпечення якості освітньої діяльності університету передбaчaє рeалізацію таких зaходів:

- рoзрoбкa освітніх прoгрaм відпoвідно до нaціoнaльних тa міжнaрoдних освітніх стaндaртів (зa нaявності), нaцілених нa підгoтoвку фaхівців із відпoвідними кoмпeтeнтнoстями, з урaхувaнням освітніх пoтреб здoбувaчів вищoї освіти тa рoбoтoдaвців;

- oнoвлення нoрмaтивної тa мeтoдичної бaзи зaбезпечення якості вищoї освіти тa освітньої діяльності в ЦНТУ;

- систeмний моніторинг змісту вищoї освіти, кoнтрoль зa рeалізацією освітнього процесу тa нaуковoї діяльності;

- прoвeдeння моніторингу тeхнoлoгій нaвчaння, рeсурснoгo пoтeнціaлу університету тa упрaвління рeсурсaми і прoцeсaми;

- кoнтрoль стaну прoзoрoсті освітньої діяльності тa оприлюднення інфoрмaції щoдo її рeзультaтів;

- рoзрoбкa рeкoмeндaцій щoдo покрaщeння якості освітньої діяльності тa якості вищoї освіти, їх впрoвaдження, здійснення стрaтeгiчного плaнувaння діяльності ЦНТУ;

- прoвeдeння внутрішніх аудитів якості діяльності структурних підрозділів університету, які зaбезпeчують функціoнувaння освітнього процесу;

- моніторинг та оптимізація стану соціально-психологічного середовища університету, встановлення зворотного зв'язку з учасниками освітнього процесу (опитування здобувачів вищої освіти, професорсько-викладацького складу, співробітників університету);
- підтримка системи рейтингової оцінки якості діяльності професорсько-викладацького складу та студентів ЦНТУ;
- сприяння та контроль підвищення кваліфікації та стажування співробітників університету;
- сприяння підвищенню педагогічної майстерності професорсько-викладацького складу, співробітників університету шляхом організації методичних семінарів, конференцій, круглих столів тощо;
- забезпечення доступності інформації щодо результатів діяльності університету на веб-сайті ЦНТУ, оптимізація роботи інформаційної системи університету для підтримки сучасного інформаційно-освітнього середовища;
- забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками та здобувачами вищої освіти.

4.2. Матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу

ЦНТУ проводить економічно прозорі витрати бюджетних коштів та коштів, отриманих від здобувачів вищої освіти як оплату за навчання, вживає заходи щодо пошуку додаткових джерел фінансування (впровадження інноваційних проектів, одержання грантів тощо).

Забезпечення необхідними ресурсами освітнього процесу та підтримки здобувачів вищої освіти в університеті спрямовується на відповідність ліцензійним та акредитаційним вимогам.

Відповідно до технологічних вимог щодо матеріально-технічного забезпечення освітньої діяльності у сфері вищої освіти, освітній процес в ЦНТУ забезпечується лабораторіями, полігонами, обладнанням, устаткуванням, необхідними для виконання навчальних планів. Організація лекційних, практичних та лабораторних занять проводиться з використанням інноваційних технологій (комп'ютерної техніки, мультимедійних проекторів, презентаційних дошок, Smart-TV, ліцензійного програмного забезпечення тощо). Освітній процес в достатній мірі (згідно з ліцензійними умовами) забезпечено комп'ютерною технікою та пакетами прикладних комп'ютерних програм. В ЦНТУ створено умови для доступу у всіх корпусах до мережі «Internet», створено зони Wi Fi. Окремі практичні та лабораторні роботи з технічних спеціальностей виконуються у реальних виробничих умовах на сучасному обладнанні підприємств, установ.

За результатами аналізу рівня забезпечення ресурсами освітнього процесу та підтримки здобувачів вищої освіти в університеті здійснюються заходи з розширення та оновлення матеріально-технічної бази.

4.3. Атестація навчальних лабораторій

Лабораторні заняття з навчальних дисциплін проводяться в навчальних лабораторіях ЦНТУ, що мають необхідне матеріально-технічне та методичне забезпечення. Атестації діючих і новостворених лабораторій проводиться методично-організаційним відділом з метою удосконалення їх матеріально-технічної бази, покращення навчально-методичного забезпечення, приведення умов навчання у відповідність до існуючих вимог охорони праці та пожежної безпеки. Атестація діючих лабораторій здійснюється один раз на п'ять років. Для проведення атестації лабораторій в Університеті створюється комісія, до складу якої входять працівники методично-організаційного відділу, працівники відповідальні за охорону праці та пожежну безпеку ЦНТУ.

Під час проведення атестації члени комісії разом із деканом факультету, завідувачем кафедри, науково-педагогічними працівниками, які відповідають за викладання навчальних дисциплін в лабораторії, та завідувачем лабораторії перевіряють стан матеріально-технічного, науково-методичного забезпечення та умови проведення занять в лабораторії, а саме:

- наявність: затвердженого в установленому порядку Положення про лабораторію;
- достатньої кількості лабораторних стендів (установок) і робочих місць для виконання лабораторних робіт по підгрупам;
- стан сучасного обладнання, необхідного для виконання лабораторних робіт, стан допоміжних навчальних засобів, наочних посібників, комп'ютерної та мультимедійної техніки; базової та робочої програми дисципліни, що викладається у лабораторії, методичного забезпечення виконання лабораторних робіт;
- відповідність умов проведення занять вимогам охорони праці та пожежної безпеки.

Результати атестації лабораторії затверджуються наказом ректора ЦНТУ, після чого лабораторія вважається атестованою.

4.4. Науково-методичне забезпечення освітнього процесу

Науково-методичне забезпечення освітнього процесу включає документи, визначені нормативно-правовими актами з питань вищої освіти:

- державні стандарти вищої освіти (при наявності) для кожного рівня вищої освіти в межах кожної спеціальності відповідно до національної рамки кваліфікації;
- освітні програми;
- навчальні плани;
- навчально-методичні комплекси (НМК) дисциплін;
- робочі програми з усіх навчальних дисциплін, передбачених навчальним планом;
- програми навчальної, виробничої та інших видів практик;
- методичні матеріали до семінарських, практичних і лабораторних занять;

– індивідуальні завдання для самостійної роботи студентів із навчальних дисциплін та з питань самостійного опрацювання фахової літератури, написання курсових робіт і дипломних проектів (робіт);

– засоби діагностики (контрольні завдання) до семінарських, практичних і лабораторних занять, які забезпечать аудиторну та позааудиторну роботу студентів і можливість самоконтролю студентами отриманих ними знань і вмінь;

– завдання до проведення проміжного та підсумкового контролю, а також ректорських контрольних робіт з навчальних дисциплін для перевірки рівня засвоєння студентами навчального матеріалу.

В ЦНТУ впроваджені технології дистанційної освіти на базі Moodle. В зв'язку з цим науково-методичне забезпечення освітнього процесу, також, складають:

– навчально-методичні комплекси (НМК) дисциплін у електронному вигляді;

– навчально-методична література, розміщена в електронному репозитарії ЦНТУ;

– дистанційні курси з кожної навчальної дисципліни, розміщені в системи дистанційного навчання MOODLE.

4.5. Розробка, моніторинг та перегляд освітніх програм

Періодичний перегляд освітніх програм спрямовується на розв'язок наступних питань:

– зростання привабливості освітніх програм ЦНТУ для потенційних споживачів;

– урахування світових тенденцій розвитку освітніх програм та розвитку галузі і суспільства;

– забезпечення академічної мобільності студентів;

– урахування результатів зворотного зв'язку із випускниками і роботодавцями;

– підвищення конкурентоздатності випускників на ринку праці.

Відповідальність за повноту та своєчасність розробки освітньої програми покладається на гаранта спеціальності, а освітньої програми зі спеціалізації – на завідувача відповідної кафедри. Гарант спеціальності забезпечує повноту та взаємозв'язок структурних компонентів освітньої програми.

Процедура розробки, моніторингу і періодичного перегляду освітніх програм включає такі кроки:

– обґрунтування змісту освітньої програми підготовки з урахуванням точок зору роботодавців, фахівців і академічної спільноти на регіональному, національному та європейському рівнях;

– визначення профілю програми підготовки відповідно до рівня кваліфікацій що надаються та з урахуванням типових видів занять випускників.

– визначення компетентностей, які мають бути досягнуті в результаті підготовки, та є необхідними для визнання кваліфікації.

– визначення кінцевих результатів навчання за відповідними освітніми програмами та спеціалізаціями.

– визначення критеріїв, за якими оцінюється досягнення студентами цілей освітньої програми.

Якість та відповідність освітніх програм Національній рамці кваліфікацій вищої освіти забезпечується проектною групою та особисто її керівником – гарантом освітньої програми. Вимоги до діяльності гаранта освітньої програми і проектної групи визначаються Законом України «Про вищу освіту» та Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності закладів освіти, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187. Гарант освітньої програми відповідає за контроль дотримання ліцензійних вимог під час започаткування та провадження освітньої діяльності за відповідною освітньою програмою.

Метою створення та функціонування проектної групи є організація діяльності з розробки і реалізації освітньої програми, забезпечення і контролю якості загальної і професійної підготовки випускників.

Завідувач випускаючої кафедри здійснює керівну і наглядову функцію за діяльністю проектних груп, відповідає за повну та якісну реалізацію покладених на проектну групу функцій.

Керівником проектної групи (гарант освітньої програми) призначається штатний співробітник ЦНТУ – науково-педагогічний працівник, який має науковий ступінь та/або вчене звання за відповідною або спорідненою до освітньої програми спеціальністю, стаж науково-педагогічної та/або наукової роботи не менше 10 років, може одночасно бути гарантом лише однієї освітньої програми,.

Керівник проектної групи (гарант освітньої програми) за освітньою програмою першого (бакалаврського) рівня повинен мати:

– науковий ступінь та/або вчене звання за відповідною або спорідненою спеціальністю;

– стаж науково-педагогічної та/або наукової роботи не менш як 10 років.

Керівник проектної групи (гарант освітньої програми) за освітньою програмою другого(магістерського) рівня освітнього ступеня магістр повинен мати:

– науковий ступінь та/або вчене звання (доктор наук та/або професор) за відповідною або спорідненою спеціальністю;

– стаж науково-педагогічної та/або наукової роботи не менш як 10 років.

Керівник проектної групи (гарант освітньої програми) за освітнім і науковим ступенем доктор філософії повинен мати:

– науковий ступінь та вчене звання за відповідною або спорідненою спеціальністю;

– стаж науково-педагогічної та/або наукової роботи не менш як 10 років.

Основними завданнями проектної групи є:

– забезпечення відповідності змісту програми стандарту вищої освіти;

- загальне керівництво змістом освітньої програми: актуалізація варіативної компоненти у відповідності до потреб ринку праці, програм міжнародної академічної мобільності;
- координація роботи з розробки освітньої програми та її навчально-методичного забезпечення;
- визначення кадрового забезпечення й умов реалізації освітньої програми;
- організація заходів, спрямованих на просування освітньої програми на ринку освітніх послуг;
- організація самоаналізу освітньої програми з метою контролю якості підготовки.

Розробка, моніторинг та перегляд освітніх програм здійснюється за наступними критеріями:

- достатність визначеного в освітній програмі обсягу кредитів ЄКТС для здобуття відповідного ступеня вищої освіти;
- охоплення, визначеного освітньою програмою, переліку компетентностей випускника, що визначені у результаті зворотного зв'язку з роботодавцями, випускниками та здобувачами вищої освіти;
- відповідність змісту підготовки здобувачів вищої освіти вимогам стандарту вищої освіти за спеціальністю (за наявністю), а також змісту, що визначено у результаті зворотного зв'язку з роботодавцями та випускниками;
- відповідність форми атестації здобувачів вищої освіти вимогам стандарту вищої освіти (за наявністю) за спеціальністю.

За результатами перегляду освітніх програм виконується оновлення навчальних планів та робочих навчальних планів.

4.6. Розробка, моніторинг та перегляд навчальних планів

Навчальний план є нормативним документом, який визначає зміст навчання та регламентує організацію освітнього процесу. Розробка навчальних планів регламентується стандартами освітньої діяльності, стандартами вищої освіти за спеціальностями, наказами МОН України, інструктивними листами, положеннями МОН України та положеннями ЦНТУ. Навчальні плани складаються окремо для кожної спеціальності та за кожною формою навчання (в тому числі, навчання зі скороченим, порівняно з типовим, терміном навчання) та затверджуються вченою радою ЦНТУ.

Структура та зміст навчальних планів підготовки бакалаврів та магістрів в ЦНТУ передбачає наявність наступних блоків дисциплін:

- дисципліни згідно з вимогами компетенцій, встановлених стандартами вищої освіти України, які включаються у навчальні плани підготовки бакалаврів та магістрів у повному обсязі;
- вибіркові дисципліни, перелік яких визначається на підставі інформації щодо потреб ринку праці, вимог підприємств, організацій та установ-роботодавців, залежно від специфіки спеціальності та спеціалізації (не менше 25% від загального обсягу кредитів освітньо-професійної програми).

При розробці навчальних планів орієнтуються на мінімізацію кількості навчальних дисциплін.

Випускаючі кафедри визначають перелік вибіркових дисциплін в робочому навчальному плані, форми їх вивчення та атестації та формують пропозиції щодо вибіркової складової навчальних планів підготовки бакалаврів та магістрів на затвердження рад факультетів.

Для всіх спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців в ЦНТУ, на кожний навчальний рік деканати факультетів складають робочі навчальні плани підготовки фахівців відповідно до вимог стандартів вищої освіти. Декани факультетів до березня поточного навчального року уточнюють навчальні плани підготовки фахівців на наступний навчальний рік. Після проведення ґрунтовного аналізу результатів моніторингу якості підготовки фахівців визначаються основні недоліки у їх підготовці та розробляються шляхи їх виправлення, за результатами чого вносяться відповідні зміни до робочих навчальних планів підготовки фахівців, за якими проводився освітній процес у попередні роки.

При плануванні навчального процесу слід неухильно дотримуватись принципу забезпечення викладання навчальних дисциплін профільними кафедрами.

Відповідальність за визначення відповідності змісту дисциплін профілю наукових інтересів кафедр покладається на науково-методичну раду ЦНТУ.

Розроблені робочі навчальні плани деканати факультетів подають до методично-організаційного відділу, працівники якого перевіряють їх відповідність вимогам чинних нормативних актів та спільно з деканами факультетів вносить корегування у робочі навчальні плани підготовки фахівців на новий навчальний рік.

Робочі навчальні плани та графіки навчального процесу погоджуються першим проректором та передаються на розгляд та затвердження науково-методичною радою університету. Ректор університету затверджує навчальні плани підготовки бакалаврів та графіки освітнього процесу після обговорення їх на науково-методичній раді університету. Один примірник робочого навчального плану зберігається у методично-організаційному відділі, другий – у деканаті відповідного факультету.

4.7. Підготовка та оновлення навчально-методичних комплексів дисциплін

Навчально-методичні комплекси (НМК) навчальних дисциплін є основним елементом науково-методичного забезпечення навчального процесу відповідно до навчального плану підготовки фахівців за спеціальністю. Підготовку НМК здійснюють науково-педагогічні працівники, які відповідають за їх викладання. НМК зберігається на відповідній кафедрі.

НМК дисципліни має містити:

- робочу програму навчальної дисципліни;
- структурно-логічну схему викладання дисципліни;
- календарний план викладання дисципліни;

- критерії оцінки знань студентів;
- індивідуальні завдання для самостійної роботи студентів;
- комплекти тестів, контрольних запитань для оцінювання рівня знань студентів;
- конспект лекцій дисципліни (тезисний варіант);
- методичні розробки та рекомендації щодо вивчення дисципліни;
- програму навчальної практики (якщо вона передбачена робочим навчальним планом);
- завдання для студентів заочної форми навчання та методичні вказівки до їх виконання.

Всі елементи НМК:

- створюються у електронному вигляді;
- зберігаються в електронному архіві кафедри;
- використовуються викладачами для створення дистанційних курсів в системі дистанційного навчання Moodle.

НМК дисциплін щорічно розглядаються до початку нового навчального року на засіданні кафедри і після схвалення їх кафедрою затверджуються деканом відповідного факультету.

Контроль за якістю НМК дисциплін постійно здійснюють декани факультетів, завідувачі кафедр, а також методично-організаційний відділ під час щорічної перевірки готовності науково-методичного забезпечення навчального процесу на кафедрах ЦНТУ.

4.8. Розробка робочих програм навчальних дисциплін

Робочі програми навчальних дисциплін розробляються кафедрами згідно з вимогами відповідних освітніх програм підготовки фахівців. Навчально-педагогічний працівник (лектор), за яким закріплено викладання навчальної дисципліни, до початку навчального року розробляє (оновлює) робочу програму навчальної дисципліни на основі аналізу наступної вхідної інформації:

- освітня програма спеціальності;
- робочий навчальний план;
- інформація від підприємств, організацій та установ-роботодавців щодо їх поточних та перспективних потреб;
- відгуки випускників факультету щодо відповідності змісту дисципліни потребам виробничої сфери;
- результати анкетування студентів про якість і зміст викладання дисципліни.

Робоча програма навчальної дисципліни повинна складатися з таких розділів:

- мета і задачі дисципліни: місце і роль дисципліни в системі підготовки фахівців; задачі вивчення дисципліни; вимоги щодо знань і вмінь, набутих внаслідок вивчення дисципліни; перелік дисциплін із зазначенням розділів, засвоєння яких необхідне для вивчення дисципліни; перелік дисциплін, вивченню яких повинна передувати дисципліна;

– зміст дисципліни: назви тем, їх зміст, обсяг у годинах лекційних занять; семінарські заняття, їх назва та обсяг у годинах; лабораторні заняття, їх назва та обсяг у годинах; перелік тем розрахунково-графічних робіт; перелік тем курсових робіт (проектів);

– навчально-методичні матеріали із дисципліни: основна і додаткова література; перелік наочних посібників, методичних вказівок по проведенню конкретних видів занять;

– забезпеченість технічними засобами, обчислювальною технікою та методичними матеріалами до них.

Робоча програма створюється у електронному вигляді і використовуються для створення дистанційних курсів в системі дистанційного навчання Moodle.

Робоча програма навчальної дисципліни розглядається на засіданні відповідної кафедри, погоджується деканом факультету, на якому викладається дана дисципліна, та затверджується першим проректором.

4.9. Інформаційне забезпечення освітньої діяльності

Інформаційне забезпечення освітньої діяльності у ЦНТУ створюється відповідно до технологічних вимог, встановлених ліцензійними умовами освітньої діяльності.

Інформаційна система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти університету забезпечує моніторинг якості, оперативний облік процесів та ресурсів, аналітичну обробку, оперативний пошук, передачу та надання необхідної інформації.

Інформаційна система ЦНТУ створює інформаційний простір, що базується на принципах системності, розвитку, сумісності, стандартизації та ефективності.

В ЦНТУ впроваджена система дистанційного навчання MOODLE, яка призначена для надання студентам та викладачам доступу до ресурсів дистанційного навчання: навчально-методичних матеріалів та курсів з дисциплін, які викладаються в університеті, а також для об'єднання науково-педагогічних працівників, адміністраторів та здобувачів вищої освіти в одну надійну, безпечну та інтегровану систему для створення персонального навчального середовища.

Контроль за наявністю навчально-методичного забезпечення освітнього процесу та його доступністю для здобувачів вищої освіти на інформаційних ресурсах університету покладається на методично-організаційний відділ ЦНТУ та навчально-методичну лабораторію дистанційного навчання ЦНТУ.

Бібліотека університету здійснює інформаційне забезпечення навчально-виховного і наукового процесів шляхом якісного оперативного доступу до інформаційного простору користувачів – студентів та науково-педагогічних працівників. Бібліотека забезпечує необхідну кількість навчально-методичної літератури (основної, додаткової) з розрахунку на одного студента з усіх навчальних дисциплін; вільний доступ до електронного каталогу, електронних версій навчально-методичної літератури та наукових досліджень професорсько-

викладацького складу та студентів ЦНТУ, який включає фонди і зібрання: автореферати дисертацій, звіти з наукових досліджень, методичні матеріали, монографії, навчальні видання, статті, наукові роботи студентів, аспірантів, матеріали конференцій тощо. Примірники опублікованих працівниками університету підручників (навчальних посібників) знаходяться у бібліотеці університету, їх електронний варіант – в електронній базі бібліотеки.

Бібліотека ЦНТУ використовує спеціалізовані програмні продукти, які автоматизують її діяльність (індивідуальні сервіси, електронний формуляр, обслуговування користувачів), забезпечують формування власних електронних ресурсів із диференційованим доступом до них, забезпечують інтеграцію даних до внутрішніх систем Університету та зовнішніх інформаційних систем.

ЦНТУ має офіційний веб-сайт, на якому розміщена основна інформація про його діяльність, а також нормативні документи та електронний ресурс, який містить навчально-методичні матеріали з навчальних дисциплін в системі дистанційного навчання з використанням платформи Moodle.

Збереження наукових надбань університетської спільноти в мережі інтернет здійснюється шляхом функціонування інституційного репозитарію ЦНТУ CUNTUR.

Система дистанційного навчання, інституційний репозитарій та сайт ЦНТУ побудовані на принципах:

- доступності для користувачів 24 години на добу, 7 днів на тиждень, цілий рік;
- використання безкоштовних програмних продуктів, які є лідерами у своїй галузі;
- повної відсутності реклами і спаму, надійного захисту персональних даних користувачів.

Оцінювання рівня забезпечення ресурсами освітнього процесу та підтримки здобувачів вищої освіти здійснюється відповідними структурами шляхом проведення моніторингу аналізу результатів соціологічних опитувань студентів та студентського моніторингу освітнього процесу.

4.10. Заходи, спрямовані на контроль та вдосконалення процесів викладання і навчання

Контроль якості забезпечення освітньої діяльності в ЦНТУ здійснюється на рівнях:

1. Внутрішньокафедральний контроль.

Завідувач кафедри здійснює контроль якості навчального процесу на кафедрі шляхом:

- перевірки виконання науково-педагогічними працівниками планів навчальної, навчально-методичної, організаційної роботи, про що повинні бути зроблені записи в індивідуальних планах та у річних звітах науково-педагогічних працівників на засіданнях кафедр, у протоколах засідань кафедр;

- перевірки підготовки науково-педагогічними працівниками робочих програм навчальних дисциплін, формування навчально-методичного комплексу, забезпечення кожної дисципліни кафедри;
- перевірки наявності і рівня готовності і якості дистанційних курсів в системі дистанційного навчання Moodle;
- перевірки зарахування викладачами студентів на свої дистанційні курси;
- відвідування занять кожного науково-педагогічного працівника протягом навчального року з охопленням перевіркою всіх видів навчальної роботи (лекції, практичні та лабораторні заняття, семінари, консультації тощо). Взаємовідвідування проводяться не менше, ніж один раз на семестр. Висновки відвідування фіксуються в журналі контролю відвідувань занять завідувачем кафедри;
- проведення відкритих занять, які обговорюються на засіданнях кафедр чи методичних семінарах, та взаємовідвідувань. Висновки з цих заходів фіксуються в журналі контролю відвідувань кафедри.

2. Контроль на рівні деканату.

Декани факультетів та їх заступники здійснюють цей контроль шляхом:

- перевірки організації навчального процесу кафедрами: формування навчального навантаження кафедр, якісь розподілу навантаження між науково-педагогічними працівниками;
- регулярного контролю дотримання розкладу занять науково – педагогічними працівниками і студентами факультету;
- відвідування занять науково-педагогічних працівників деканами факультетів;
- контролю дотримання вимог до документаційного оформлення результатів поточного та підсумкового контролю;
- перевірки готовності навчально-методичної документації та номенклатури справ кафедр.

3. Контроль на рівні ректорату.

Ректор, проректори, працівники навчального відділу, працівники методично-організаційного відділу здійснюють цей контроль шляхом перевірки:

- наявності затверджених у встановленому порядку навчальних планів та робочих навчальних планів за кожною спеціальністю на факультеті та університеті в цілому;
- наявності затверджених у встановленому порядку графіків освітнього процесу;
- відповідності змісту навчальних планів і навчальних програм вимогам галузевих стандартів;
- наявності робочих програм з дисциплін та їх відповідність елементам навчального процесу (лекції, семінари, практичні, лабораторні заняття, самостійна та індивідуальна робота тощо);
- комплектності і достатності методичного забезпечення навчальних дисциплін (методичні вказівки, конспекти, настанови щодо виконання

семінарських, практичних та лабораторних робіт, самостійної та індивідуальної роботи тощо);

- дотримання вимог до документаційного оформлення результатів поточного та підсумкового контролю та наявності його повного комплекту;

- наявності організаційно-методичного забезпечення проведення всіх видів практик передбачених навчальними планами, дотримання всіх вимог до комплекту документаційного забезпечення;

- організаційно-методичного забезпечення проведення державної атестації за всіма освітніми рівнями відповідно галузевих стандартів, дотримання всіх вимог до комплекту документаційного забезпечення державної атестації.

На вченій раді університету не рідше одного разу на семестр розглядаються питання про якість освітнього процесу в ЦНТУ, окремих факультетів та кафедр.

Зростаюча доступність інформаційних ресурсів і розвиток інформаційних технологій дозволяють інтенсифікувати навчальний процес, досягаючи кращих результатів при зменшенні загального обсягу аудиторних занять.

Науково-педагогічні працівники мають змогу самостійно створювати електронні навчальні курси і проводити навчання на відстані, надсилати повідомлення студентам, розподіляти, збирати та перевіряти завдання, вести електронні журнали обліку оцінок та відвідування. Науково-педагогічні працівники несуть відповідальність за зміст, розміщення та щорічну актуалізацію (оновлення) електронні навчальні курси на порталі дистанційної освіти ЦНТУ.

Науково-педагогічні працівники, що викладають конкретну дисципліну за наявності відповідного електронного навчального курсу, здійснюють перевірку надісланих студентами на навчально-інформаційний портал робіт у визначений навчальним планом термін, оцінюють згідно розроблених критеріїв оцінювання та коментують виставлену оцінку.

Доступ до ресурсів порталу дистанційної освіти ЦНТУ персоніфікований. Логін та пароль доступу студенти отримують у:

- куратора академічної групи;
- модератора факультету;
- модератора центру заочної і дистанційної освіти.

Правила отримання доступу подано на веб-сайті навчального порталу ЦНТУ. Кожний студент та науково-педагогічний працівник має доступ лише до тих електронних курсів, на яких він зареєстрований для участі в навчальному процесі.

Зарахування студентів на дистанційний курс в системі дистанційного навчання Moodle здійснює викладач відповідного дистанційного курсу. По закінченні навчання за програмою курсу викладач відраховує студентів з числа його учасників.

Враховуючи викладене, доцільно розробити і реалізувати збалансовану систему заходів:

1) На рівні структурних підрозділів:

-стимулювати і спонукати викладачів до впровадження мультимедійних технологій при викладанні навчальних дисциплін, як у лекційних заняттях, так і при проведенні лабораторних робіт (віртуальні лабораторії), забезпечуючи при цьому оснащення необхідної кількості аудиторій мультимедійним обладнанням;

-стимулювати, спонукати і контролювати діяльність викладачів щодо розміщення навчальних ресурсів у внутрішній університетській системі дистанційного навчання Moodle та збільшення вимогливості до роботи студентів у позааудиторний час;

– стимулювати наукову роботу студентів, як невід’ємну частину освітнього процесу.

2) На рівні ЦНТУ:

-розробити заходи, що спонукають факультети до перегляду навчальних програм щодо зменшення частки аудиторних занять в загальному навантаженні студентів з диференціацією за рівнями підготовки і формами навчання;

– сприяти реалізації заходів структурних підрозділів, спрямованих на спонукання викладачів до удосконалення процесів викладання і навчання, враховуючи ефективність роботи викладачів при прийнятті відповідних кадрових рішень.

4.11. Розвиток науково – інноваційної діяльності

Реалізація перспективних напрямків діяльності ЦНТУ передбачає перетворення його наукової діяльності в пріоритетний напрямок. Наукова діяльність та науково-дослідна робота в університеті мають базуватися на принципах актуальності, безперервності, інноваційності та стратегічної спрямованості на відповідність основним цілям державної науково-технічної політики та світовим тенденціям.

Дане завдання досягається за рахунок:

– моніторингу діяльності наукових шкіл університету, проведення ретельного аналізу їх кадрового, матеріально-технічного забезпечення та ефективності їх функціонування;

– визначення перспективних напрямів наукових досліджень відповідно до вимог світової та вітчизняної наукової кон’юнктури;

– стовідсоткове охоплення науково-дослідною роботою студентів та викладачів університету;

– відкриття спеціалізованих вчених рад по захисту кандидатських та докторських дисертацій;

– удосконалення системи організації та стимулювання наукових досліджень;

– підвищення рівня й удосконалення матеріально-технічного й інформаційного забезпечення фундаментальних й прикладних досліджень, посилення дослідницької компоненти у освітніх програмах підготовки фахівців;

– поглиблення міжнародного співробітництва у сфері наукових досліджень на основі виконання спільних наукових проектів, програм;

-залучення студентів до участі у проведенні наукових досліджень, наукових олімпіадах, конференціях, конкурсах студентських наукових робіт;

-стимулювання студентів щодо підготовки до друку наукових статей, тез доповідей, оформлення заявок на винаходи та корисні моделі;

-активізація роботи студентського наукового товариства, підвищення наукової активності всіх суб'єктів освітнього процесу;

– підвищення вимог щодо рекомендації випускників до навчання в аспірантурі.

4.12. Виховання студентської молоді та залучення студентів до управління і розвитку ЦНТУ

Метою проведення виховної роботи в ЦНТУ є формування та розвиток національно-свідомої, патріотично налаштованої, індивідуально неповторної, високоморальної особистості, зорієнтованої на здоровий спосіб життя, фізичний та духовний розвиток.

Дане завдання досягається за рахунок забезпечення системності, безперервності, цілеспрямованості виховної роботи, яка має охоплювати різноманітні напрямки:

– громадянсько-патріотичне та національне виховання;
– моральне та етичне виховання, формування здорового способу життя;

– формування корпоративної культури викладачів та студентів ЦНТУ, виховання патріотичних почуттів до Альма-матер, дотримання і розвиток університетських традицій;

-правове виховання;
-екологічне виховання, спрямоване на формування ціннісного ставлення до навколишнього середовища тощо.

З метою поліпшення виховної роботи серед студентської молоді доцільно розробити і реалізовувати наступний комплекс заходів:

– посилення виховного потенціалу лекційних та практичних занять;
– посилення виховної ролі кураторів;
– посилення зворотного зв'язку з батьками та їх інформування;
– посилення ролі та ефективності студентського самоврядування;
– подальша організація зустрічей студентів з відомими громадськими, культурними, політичними діячами;

– заохочення студентів до участі в університетських спортивних секціях та змаганнях, до культурно-масової роботи (художня самодіяльність, театр тощо).

Важливу роль у вихованні студентської молоді відіграє студентське самоврядування ЦНТУ, яке скеровує діяльність студентської громади університету та гармонійний розвиток особистості, ефективне навчання та професійну підготовку, формування навичок майбутнього організатора та керівника, виховання активної громадської позиції.

Органи студентського самоврядування у своїй діяльності покладаються на допомогу й підтримку адміністрації університету та

первинної профспілкової організації студентів ЦНТУ, зокрема у вирішенні питань забезпечення приміщеннями, обладнанням, документацією та ін.

Студентське самоврядування ЦНТУ здійснює повноваження на таких засадах:

- 1) верховенства права;
- 2) неупередженості;
- 3) демократичності;
- 4) гласності;
- 5) виборності;
- 6) незалежності;
- 7) рівноправності членів студентської громади;
- 8) добровільності вступу до студентських органів самоврядування та виходу з них;
- 9) підзвітності та відповідальності органів самоврядування перед студентською громадою;

Завданнями органів студентського самоврядування ЦНТУ є:

- співпраця з ректоратом університету на рівні консультативно дорадчого органу;
- забезпечення і захист прав та інтересів студентів, зокрема стосовно організації навчального процесу;
- забезпечення виконання студентами своїх обов'язків;
- сприяння навчальній, науковій та творчій діяльності студентів;
- створення різноманітних студентських гуртків, товариств, об'єднань, клубів за інтересами;
- організація співробітництва зі студентами інших навчальних закладів і молодіжними організаціями;
- сприяння створенню відповідних умов для проживання в гуртожитку й відпочинку студентів забезпечення інформаційної, правової, психологічної й іншої допомоги студентам тощо.

4.13. Розвиток міжнародних зв'язків та стратегічного партнерства

Досягнення міжнародних стандартів якості освіти та наукових досліджень вимагає впровадження досвіду провідних закордонних освітньо-наукових установ в освітній процес та сферу наукової діяльності ЦНТУ.

Для реалізації даного завдання передбачається проведення наступних заходів:

- аналіз результативності та перспективності існуючих угод ЦНТУ із закордонними партнерами;
- пошук нових форм роботи та нових зарубіжних партнерів з метою забезпечення додаткових джерел фінансування через отримання ґрантів і виконання спільних проектів;
- удосконалення якості мовної підготовки з англійської мови студентів, науково-педагогічних працівників університету;
- активізація коротко- та довгострокової участі викладачів і студентів в програмах навчання, стажування, підвищення кваліфікації у закордонних вузах-партнерах, у програмах літніх шкіл та освітньо-культурних обмінів;

- удосконалення системи інформування професорсько-викладацького складу та студентів ЦНТУ про існуючі міжнародні програми;
- підвищення міжнародного іміджу шляхом інтенсифікації інформаційно-рекламної діяльності.

4.14. Забезпечення академічної мобільності студентів

Академічна мобільність передбачає участь студентів ЦНТУ у навчальному процесі, проходження навчальної та мовної практик, стажування, проведення наукових досліджень за кордоном з перерахуванням в установленому порядку освоєних навчальних дисциплін, практик тощо.

Основними цілями академічної мобільності студентів ЦНТУ є:

- підвищення якості вищої освіти;
- підвищення ефективності наукових досліджень;
- підвищення конкурентоздатності випускників ЦНТУ на українському та міжнародному ринках освітніх послуг та праці;
- встановлення внутрішніх та зовнішніх інтеграційних зв'язків;
- гармонізація освітніх стандартів вищих навчальних закладів-партнерів.

Основними завданнями академічної мобільності студентів ЦНТУ є:

- підвищення рівня теоретичної та практичної підготовки студентів, проведення досліджень з використанням сучасного обладнання і технологій, опанування новітніми методами дослідження, набуття досвіду проведення науково-дослідної роботи та впровадження її результатів;
- набуття професійного досвіду під час проходження стажування, навчальних та виробничих практик;
- можливість одночасного отримання студентом двох документів про вищу освіту з додатками встановленого в іноземних вищих навчальних закладах– партнерах зразка;
- підвищення рівня володіння іноземними мовами;
- посилення інтеграції освіти і науки, розвиток подальших наукових досліджень, поглиблення знань національних культур інших країн, а також поширення знань про мову, культуру, освіту і науку України;
- підтримка соціальних, економічних, культурних, політичних взаємовідносин та зв'язків з іншими країнами.

Умови навчання і перебування студентів-учасників академічної мобільності та інші питання визначаються укладеними угодами про співробітництво між ЦНТУ та іноземними партнерами, а також в рамках міжурядових угод про співробітництво в галузі освіти.

4.15. Удосконалення кадрової політики

Завоювання провідних позицій у вітчизняному освітньому просторі та вихід на міжнародний рівень потребують нових підходів в управлінні людськими ресурсами університету. Роботи в цьому напрямку вимагають узгоджених зусиль колективу, члени якого розуміють необхідність і цілі інновацій, об'єднані спільними інтересами, задачами та корпоративними цінностями. Професорсько-викладацький склад несе відповідальність за

розроблення навчальних програм, їх запровадження, якість викладання та оцінювання, забезпечення зворотного зв'язку із роботодавцями, випускниками і студентами.

В основі формування та реалізації кадрової політики лежать принципи системності, інноваційності, соціальної захищеності працівників.

Основна мета кадрової політики ЦНТУ – залучення до навчального процесу найкращих науково-педагогічних працівників і створення умов для їх подальшого професійного росту.

Удосконалення кадрової політики ЦНТУ передбачає:

- здійснення системної, цілеспрямованої роботи по підготовці, підбору кадрів, формуванню кадрового резерву;

- проведення регулярної об'єктивної оцінки потенціалу науково-педагогічних працівників ЦНТУ;

- покращення кадрового забезпечення освітнього процесу докторами наук;

- удосконалення системи підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників університету в аспірантурі та докторантурі;

- посилення мотивації навчально-виховної, методичної, науково-дослідної роботи та стимулювання зростання професіоналізму кадрів.

Процедура відбору та призначення на посаду науково-педагогічних працівників регулюється «Порядком проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників ЦНТУ та укладання з ними трудових договорів (контрактів)» від 30.06.2016 р.

Обрання на вакантні посади науково-педагогічних працівників проводиться за конкурсом. Оголошення про проведення конкурсу, терміни й умови його проведення публікуються в засобах масової інформації та офіційному інтернет– сайті ЦНТУ.

Заяви щодо участі у конкурсі мають право подавати особи, які за своїми професійно-кваліфікаційними якостями відповідають вимогам, визначеним Законом України «Про вищу освіту», та кваліфікаційним вимогам, установленим нормативно-правовими актами.

Один раз у 5 років або при переукладанні (продовженні) трудового договору (контракту) проводиться звітування науково-педагогічного працівника. Звіт розглядається на засіданнях кафедри і вченої ради факультету, які дають висновок щодо подальшої роботи науково-педагогічного працівника або приймають рішення про його невідповідність обійманій посаді внаслідок недостатньої кваліфікації, або недоцільність подальшого переукладання трудового договору (контракту).

Оцінювання досягнень науково-педагогічних працівників здійснюється за шкалою рейтингових оцінок згідно з Положенням про розрахунок рейтингу кафедр і факультетів в ЦНТУ.

Оцінювання досягнень науково– педагогічного персоналу здійснюється з метою виявлення та поширення досвіду кращих викладачів ЦНТУ, які ведуть заняття на високому науково-методичному рівні, впроваджують у освітній процес прогресивні технології навчання та результати наукових

досліджень, широко застосовують обчислювальну техніку тощо. Оцінювання здійснюються згідно з Положенням про проведення огляду-конкурсу «Кращий викладач навчального року» за результатами навчального року за бальною системою згідно з встановленими критеріями по типам кафедр: випускаючих, фундаментальних (загально-технічних) і гуманітарних дисциплін.

З метою підвищення ефективності роботи кураторів академічних груп, удосконалення та впровадження передового досвіду щодо педагогічних методів роботи зі студентами, підвищення їх освітнього і культурного рівня, соціальної активності в університеті за результатами навчального року проводиться огляд-конкурс «Кращий куратор академічної групи». Підсумки роботи проводяться згідно Положення про огляд-конкурси «Кращий куратор академічної групи» згідно з встановленими показниками. Оприлюднення результатів конкурсів здійснюється на офіційному веб-сайті університету.

Процедури залучення науково-педагогічних працівників до освітнього процесу регламентуються законами України, постановами і розпорядженнями Кабінету Міністрів України, наказами МОН України. Нормативні документи рамково врегульовують оцінку рівня компетентності викладачів, за обмеженим переліком формальних ознак, більшість з яких характеризує рівень наукових досліджень. В той же час якість викладання переважно описується критеріями, що не підлягають вимірюванню. Для врахування думки здобувачів щодо якості та об'єктивності системи оцінювання проводяться щорічні соціологічні опитування здобувачів і випускників, а також студентський моніторинг якості освітнього процесу.

ЦНТУ у межах, передбачених чинними нормативними документами, проводить наступну роботу по удосконаленню системи атестації науково-педагогічних працівників:

1. Вдосконалення наявних та запровадження нових критеріїв атестації науково-педагогічних працівників (з відповідною диференціацією за посадами і з урахуванням специфіки окремих структурних підрозділів), які б засвідчували, що особи, залучені до викладацької роботи:

– мають відповідну кваліфікацію та високий фаховий рівень у відповідній науковій галузі;

– мають ідентифікаційний номер і сторінку в ORCID, публікації і профілі в наукометричних базах даних Scopus, Web of Science, Index Copernicus, зареєстровані і мають сторінки в наукових соціальних мережах ResearchGate, Academia тощо;

– здатні отримувати і генерувати нові знання, адаптувати їх до нових умов та вимог;

– мають необхідні вміння і досвід для того, щоб ефективно передавати студентам свої знання і розуміння предмету в різних ситуаціях навчання.

2. Розробка та запровадження системи оцінювання ефективності роботи викладачів при проведенні атестації, яка б враховувала:

– якість проведення навчальних занять (за моніторинговими опитуваннями студентів, випускників, викладачів кафедр, викладачів, які забезпечують дисципліни, що є наступними у структурно-логічній схемі викладання тощо);

– рівень прогресу студентів (за показниками успішності упродовж семестру і на підсумковому контролі, з урахуванням показників успішності на дисциплінах, які викладалися раніше);

– розподіл оцінок по тому ж контингенту студентів на споріднених дисциплінах або дисциплінах того ж рівня складності у той самий період часу;

– рівень навчально-методичних розробок (експертні оцінки, в т. ч. зовнішні);

– участь у методичній і профорієнтаційній роботі кафедр;

– участь в інших заходах, роботах, проектах, спрямованих на зростання якості освіти в ЦНТУ, на підвищення ефективності діяльності ЦНТУ.

3. Передбачення вимоги для осіб, що обираються (переобираються) на посади завідувачів кафедр, представлення на вченій раді ЦНТУ програми розвитку кафедри.

4.16. Забезпечення підвищення кваліфікації та фахової майстерності науково – педагогічних працівників

Підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників – це цілеспрямоване безперервне удосконалення професійних компетенцій та педагогічної майстерності, необхідних для опанування завданнями, які сприяють підвищенню якості управлінської, навчальної, методичної, наукової, інноваційної, творчої та виховної діяльності університету. Метою підвищення кваліфікації та стажування науково-педагогічних працівників ЦНТУ є вдосконалення професійної підготовки шляхом поглиблення, розширення й оновлення професійних компетентностей.

ЦНТУ сприяє підвищенню кваліфікації та стажуванню науково-педагогічних і наукових працівників не рідше одного разу на п'ять років.

Підвищення кваліфікації та стажування науково-педагогічних працівників організовується та проводиться згідно з п'ятирічним планом-графіком, який затверджується вченою радою ЦНТУ та вводиться в дію наказом ректора.

Базовими для підвищення кваліфікації та стажування є заклади вищої освіти країн ЄС та України, наукові установи НАН України, провідні підприємства та установи Кіровоградської області тощо. Підвищення кваліфікації та стажування науково-педагогічних працівників здійснюється, зазвичай, у таких формах:

– довгострокове підвищення кваліфікації: курси, школи, стажування;

– короткострокове підвищення кваліфікації: семінари, семінари-практикуми, тренінги, конференції, «круглі столи» тощо.

Діяльність ЦНТУ спрямовується на створення науково-педагогічним працівникам умов і можливостей для вдосконалення фахової майстерності, запровадження програм з вдосконалення професійних

вмінь викладачів, а також формування атмосфери, в якій професійні вміння викладачів належно морально цінуються. Для реалізації вказаних завдань доцільно запровадити такі заходи:

- розробка і затвердження концепції підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників, передбачивши при цьому виділення мінімально-необхідних фінансових ресурсів;
- запровадження на базі ЦНТУ обов'язкової річної програми підготовки для викладачів, які вперше залучаються до науково-педагогічної роботи;
- запровадження регулярних семінарів з підвищення кваліфікації кураторів академічних груп;
- залучення до проведення освітнього процесу аспірантів, посилення педагогічної підготовки аспірантів шляхом запровадження на першому році навчання в аспірантурі спецкурсу з розвитку професійно-педагогічної компетентності;
- створення умов для підвищення рівня володіння науково-педагогічних працівників англійською мовою.

Зокрема необхідно:

- активізувати роботу науково-педагогічних працівників ЦНТУ, запровадивши коротко- та довгострокові мовні курси (англійська мова);
- забезпечити фінансове стимулювання викладання професійних дисциплін англійською мовою та публікації наукових статей у провідних фахових міжнародно визнаних виданнях;
- встановити кваліфікаційну вимогу при зарахуванні на посади науково-педагогічних працівників – рівень володіння англійською мовою;
- щоб кожен викладач мав ідентифікаційний номер і сторінку в ORCID, публікації і профілі в наукометричних базах даних Scopus, Web of Science, Index Copernicus, був зареєстрований і мав сторінки в наукових соціальних мережах ResearchGate, Academia тощо.

Враховуючи провідну роль і відповідальність завідувачів кафедр у забезпеченні навчального процесу, створити кадровий резерв на заміщення посад завідувача кафедри.

4.17. Забезпечення публічності інформації про діяльність ЦНТУ

ЦНТУ забезпечує прозорість своєї освітньої діяльності, точність, об'єктивність і доступність пропонованої інформації для здобувачів вищої освіти, абітурієнтів та громадськості.

ЦНТУ має офіційний веб-сайт, який містить основну інформацію про його діяльність (структура навчального закладу, ліцензії та сертифікати про акредитацію, освітня діяльність, нормативні документи, що регламентують діяльність університету; положення про колегіальні органи та їх персональний склад; інформація з кадрових питань; інформація щодо фінансової діяльності університету освітньо-наукова, видавнича, атестаційна (наукових кадрів) діяльність, навчальні та наукові структурні підрозділи та їх склад, перелік навчальних дисциплін, правила прийому до університету, контактна інформація).

Інформація, що підлягає оприлюдненню на офіційному сайті університету та факультетів, систематично оновлюється.

4.18. Забезпечення академічної доброчесності учасниками освітнього процесу в ЦНТУ

Забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками та здобувачами вищої освіти ЦНТУ передбачає реалізацію етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього та наукового процесів під час навчання, викладання та впровадження результатів наукової діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та наукових досягнень.

Дотримання академічної доброчесності учасниками освітнього процесу передбачає:

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну науково-педагогічну діяльність;

- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти;

- об'єктивне оцінювання результатів навчання.

Порушенням академічної доброчесності вважається:

- академічний плагіат;

- списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

- хабарництво – надання (отримання) учасниками освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг і чи будь-яких інших благ матеріального або не матеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

- необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

Усі підготовлені до друку наукові праці та навчальні видання розглядаються на засіданнях (наукових семінарах) кафедр, на яких працюють автори творів та передаються до методично-організаційного відділу для перевірки за допомогою системи «Антиплагіат». Перевірка на унікальність дисертаційних досліджень здобувачів наукового ступеня (рукописів робіт) здійснюється спеціалізованими вченими радами.

Система запобігання академічному плагіату у здобувачів вищої освіти ґрунтується на можливості всебічної перевірки кваліфікаційних робіт студентів ЦНТУ, розміщених в архіві ЦНТУ, на плагіат. Декани факультетів визначають та затверджують розпорядженням кандидатури осіб, відповідальних за перевірку кваліфікаційних робіт на плагіат. Функціями відповідальних осіб є:

- здійснення комп'ютерної перевірки роботи на плагіат;

- оформлення результатів перевірки;

- архівування кваліфікаційної роботи в архіві ЦНТУ;

– збереження конфіденційності інформації щодо кваліфікаційних робіт відповідно до Закону України «Про авторське право та суміжні права».

Після проходження студентами попереднього захисту кваліфікаційної роботи на кафедрі здобувач вищої освіти надає відповідальній особі електронні версії кваліфікаційної роботи і витяг із протоколу засідання кафедри щодо допуску студента до захисту кваліфікаційної роботи не пізніше, ніж за 7 днів до захисту у екзаменаційній комісії. Відповідальна особа реєструє подані кваліфікаційні роботи в журналі, вносить її у кафедральний репозитарій, здійснює комп'ютерну перевірку на плагіат та передає завідувачу випускаючої кафедри результати перевірки в письмовій формі.

Результати перевірки кваліфікаційних робіт на плагіат враховуються завідувачем випускової кафедри та деканом факультету при прийнятті рішення щодо допуску до захисту на засіданні екзаменаційної комісії.

До захисту на засіданні екзаменаційної комісії допускається кваліфікаційна робота, в якій частка запозиченого тексту без посилань на авторів не перевищує 40 % за сумою трьох найвищих показників співпадання з попередньо архівованими кваліфікаційними роботами.

Навчальний відділ за результатами звітів аналізує якість кваліфікаційних робіт в ЦНТУ в цілому, систематизує та доводить зауваження до завідувачів кафедр та деканів факультетів для прийняття необхідних рішень щодо керівників кваліфікаційних робіт, у яких були виявлені факти плагіату.

Особа, яка виявила академічний плагіат у науковій чи навчальній праці або дисертації працівника, здобувача вищої освіти університету чи в дисертації, поданій до захисту в спеціалізованій ученій раді університету, має право звернутися до спеціалізованої вченої ради чи до вченої ради ЦНТУ з письмовою заявою. Заява щодо виявлення академічного плагіату розглядається на засіданні спеціалізованої вченої ради чи вченої ради ЦНТУ, яка приймає відповідний висновок. У разі виявлення академічного плагіату в дисертації на здобуття наукового ступеня така дисертація знімається із захисту незалежно від стадії розгляду без права повторного захисту.

Заходи із попередження плагіату включають:

- інформування здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників про необхідність дотримання правил академічної етики;
- формування та видання методичних матеріалів щодо визначення вимог до оформлення посилань на джерела, що використані у наукових працях;
- проведення семінарів з питань наукової етики та недопущення академічного плагіату.

4.19. Участь ЦНТУ в міжнародному та національному рейтинговому оцінюванні діяльності

Рейтинги університетів є інтегральними оцінками ефективності їх функціонування. ЦНТУ бере участь в національних та міжнародних рейтингах оцінювання діяльності закладів вищої освіти. Підвищення

рейтингу ЦНТУ в умовах зростаючої конкуренції освітніх послуг, вимагає постійних зусиль всього науково-педагогічного колективу.

Метою участі ЦНТУ в рейтинговому оцінюванні є реклама університету та забезпечення споживачів інформацією, яка допоможе їм зорієнтуватися в системі вищої освіти і правильно вибрати для себе освітню програму.

Основними завданнями участі ЦНТУ в національній системі рейтингового оцінювання є:

- стимулювання діяльності ЦНТУ щодо забезпечення якості вищої освіти та науки на внутрішньоуніверситетському, регіональному, національному та міжнародному рівнях;

- інформування суспільства, органів влади про рівень досягнень університету щодо якості освітньої та наукової діяльності, його позиціонування на ринку освітніх послуг і ринку праці;

- підвищення міжнародної активності ЦНТУ в сфері освіти та науки, створення умов для обміну студентами, аспірантами, докторантами, науково-педагогічними працівниками та їх участі в реалізації міжнародних проектів і програм, науково-практичних конференціях, семінарах, виставках.

«Топ-200 Україна» – національний рейтинг університетів України. У методиці цього рейтингу діяльність ЦНТУ оцінюється з допомогою інтегрального індексу, який формується на підставі індикаторів прямого вимірювання, експертного оцінювання якості підготовки випускників ЦНТУ представниками роботодавців і академічного співтовариства, а також із використанням міжнародних наукометричних і веб-метричних даних. Інтегральний індекс представлено трьома складниками:

- якість науково-педагогічного потенціалу;
- якість навчання;
- міжнародне визнання.

«Webometrics Ranking Web of Universities» – міжнародний рейтинг, комплексним показником для якого є рейтинг вебресурсів закладів вищої освіти за критеріями цитованості, активності та відкритості.

Показник відкритості приймає до уваги число повнотекстових файлів, опублікованих на спеціальних веб-сайтах, на основі даних академічної пошукової системи Google Scholar. Підвищення рейтингу сайту ЦНТУ забезпечується постійною присутністю в мережі різнопланової інформації з усіх сфер життя структурних підрозділів для усіх категорій користувачів, спосіб інформування та спілкування із абітурієнтами, студентами, викладачами і колегами.

«Scopus» – рейтинг, який ґрунтується на показниках наукометричної бази даних Scopus, яка є інструментом для відстеження цитованості наукових статей, що публікуються навчальним закладом або його працівниками в цитованих наукових виданнях.

У рейтинговій таблиці заклади вищої освіти України ранжовані за **індексом Гірша** – кількісним показником, який ґрунтується на кількості наукових публікацій і кількості цитувань цих публікацій.

Підвищення рейтингу ЦНТУ вимагає виконання наступних дій:

- підвищення кількості викладачів, що мають ідентифікаційний номер і сторінку в ORCID, публікації і профілі в наукометричних базах даних Scopus, Web of Science, Index Copernicus, зареєстровані і мають сторінки в наукових соціальних мережах ResearchGate, Academia тощо;
- підвищення рівня цитованості, та індексів Гірша викладачів;
- збільшення кількості патентів України і інших країн;
- збільшення кількості монографій і розділів монографій, виданих в іноземних державах, та Україні;
- збільшення кількості підручників і навчальних посібників, виданих в іноземних державах, та Україні;
- збільшення обсягів держбюджетних і госпрозрахункових тем;
- збільшення обсягів грантових науково-дослідних тем, що фінансуються іноземними фондами;
- збільшення кількості студентів, що є переможцями предметних олімпіад, конкурсів наукових робіт тощо;
- збільшення кількості студентів, що приймають участь у науково-дослідницькій роботі і є авторами наукових статей, патентів, тез конференцій тощо;
- розширення інформаційного наповнення веб – сайту ЦНТУ за рахунок оригінального контенту – матеріалів цікавих для відвідувачів сайту;
- анонсування і висвітлення навчальних та наукових подій;
- розміщення наукових робіт аспірантів, викладачів та співробітників університету;
- викладання анотацій наукоємних матеріалів у мережу INTERNET для зацікавлення світової наукової спільноти;
- включення у наукові праці посилань на назву університету «ЦНТУ», що забезпечує підйом рейтингів за рахунок зовнішніх посилань.

Складовою моніторингу якості освітньої діяльності є визначення рейтингів кафедр та факультетів за підсумками календарного року, метою якого є визначення підрозділів, що роблять найбільший внесок у підвищення якості підготовки фахівців і розвиток наукових досліджень. Критерії оцінювання охоплюють показники науково-дослідної, науково-педагогічної, навчально-методичної діяльності, міжнародної активності, виховної роботи.

5. Підсистема забезпечення ЦНТУ якості вищої освіти

Контроль за якістю підготовки в університеті є складовою частиною підготовки фахівців за відповідними освітніми рівнями. Підсистема забезпечення ЦНТУ якості вищої освіти спрямована на оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти шляхом застосування прозорих методик оцінювання та застосування багатобальних комплексних рейтингових шкал, а також диференційованих підходів до оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Перевірка якості процесів підсистеми якості вищої освіти в ЦНТУ здійснюється у вигляді підтвердження виконання вимог до освітнього

процесу, а саме: самооцінка, внутрішній аудит процесів системи менеджменту якості вищої освіти, зовнішня оцінка процесів системи менеджменту якості вищої освіти.

Внутрішній аудит підсистеми забезпечення якості вищої освіти в ЦНТУ проводиться з метою:

- забезпечення контролю за ефективним функціонування підсистеми забезпечення якості вищої освіти та оцінки відповідності підсистеми вимогам стандарту ISO 9001:2015, та вимогам, що визначені університетом і прописані у вигляді документованих процедур;

- для визначення можливостей вдосконалення підсистеми забезпечення якості вищої освіти в ЦНТУ та розробки коригувальних і запобіжних заходів, що вживаються для усунення причин виявлених невідповідностей;

- для запобігання повторному виникненню невідповідностей та покращення якості вищої освіти.

Моніторинг задоволеності споживачів науково-освітніх послуг в ЦНТУ є одним із способів вимірювання результативності роботи підсистеми менеджменту якості вищої освіти в ЦНТУ.

Процес постійного поліпшення в ЦНТУ використовується як інструмент для покращання внутрішньої результативності та ефективності підсистеми якості вищої освіти, а також задоволення споживачів та зацікавлених сторін. Процеси, що потребують поліпшення визначаються в ході внутрішніх аудитів, під час аналізу підсистеми якості вищої освіти в ЦНТУ зі сторони керівництва та в процесі поточної діяльності структурних підрозділів, а також внаслідок отримання скарг і рекомендацій від споживачів та зацікавлених сторін.

Для проведення аудиту залучаються працівники університету що мають повноваження та відповідну кваліфікацію. Координаторами цієї роботи на рівні університету є навчальний та методично-організаційний відділи. Відповідальність за рівень якості підготовки фахівців усіх освітньо-кваліфікаційних рівнів за всіма спеціальностями покладається на відповідні кафедри та факультети університету.

5.1. Критерії та процедури оцінки якості вищої освіти в ЦНТУ

Оцінювання знань студентів здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу ЦНТУ». Критерії оцінки якості вищої освіти визначаються на основі:

- концептуальних засад діяльності та стратегії розвитку Центральноукраїнського національного технічного університету на 2011-2020 роки.;

- законодавчих вимог до оцінки якості освіти (вимоги Державних освітніх стандартів за спеціальностями; вимоги, що висуваються при ліцензуванні та акредитації; міжнародні вимоги до акредитації освітніх програм);

- освітніх стандартів ЦНТУ (зміст освітніх програм; технологія освітнього процесу; технологія контролю знань; ресурсне забезпечення);

– аналізу вимог споживачів до рівня підготовки і компетентності випускників (результати анкетування студентів, випускників і представників організацій-роботодавців).

Процедури оцінювання навчальних досягнень студентів мають відповідати наступним вимогам:

- здійснюватися фахівцями;
- мати чіткі та оприлюднені критерії виставлення балів;
- відповідати своєму призначенню (діагностичний, поточний або підсумковий контроль);
- проектуватися з урахуванням усіх можливих наслідків для студента;
- бути співставними в межах ЦНТУ;
- підлягати внутрішній (а за необхідності й зовнішній) експертизі;
- гарантувати дотримання вимог законодавства про нерозповсюдження конфіденційної інформації.

5.2. Профорієнтаційна діяльність

Якість контингенту майбутніх студентів визначає робота з профорієнтації потенційних вступників (на освітні програми підготовки бакалаврів, магістрів, до аспірантури, на курси підвищення кваліфікації тощо) повинна здійснюватися на рівні центру довузівської підготовки, факультетів та випускових кафедр. Керівництво ЦНТУ має проводити координацію дій структурних підрозділів та загальне інформаційно-ресурсне забезпечення профорієнтаційної діяльності.

До переліку необхідних заходів входять:

1) на рівні ЦНТУ:

- підготовка інформаційних матеріалів про ЦНТУ (буклети, стенди, мультимедіа, фільми тощо);
- налагодження співпраці зі школами, коледжами, районними відділами освіти м. Кропивницький та Кіровоградської області, з встановленням відповідальності факультетів та кафедр;
- організаційне та матеріальне забезпечення участі ЦНТУ у виставках, олімпіадах, у процедурах ЗНО;
- якісної підготовки учнів за предметами незалежного оцінювання якості освіти (ЗНО) на підготовчих курсах ЦНТУ;
- організація проведення Днів відкритих дверей.
- розміщення повної інформації для вступників на веб-сайті університету;
- якісно організована роботи приймальної комісії.

2) на рівні факультетів, кафедр:

- підготовка інформаційних матеріалів про факультет, спеціальності та спеціалізації, програми підвищення кваліфікації;
- співпраця із закріпленими загальноосвітніми та професійно-технічними навчальними закладами;
- пошуку та підтримки обдарованих дітей: сприяння їхній подальшій освіті здійснюється у формі проведення олімпіад, турнірів, ділових ігор для школярів тощо;
- співпраця з роботодавцями профільних галузей;

- проведення зустрічей викладачів і студентів із учнями шкіл на базі факультетів та випускових кафедр;
- організація постійно діючого взаємозв'язку з потенційними абітурієнтами через електронну пошту та соціальні мережі.

5.3. Система оцінювання знань і вмінь студентів

Система оцінювання знань студентів включає вхідний, поточний, семестровий, ректорський контроль знань та атестацію здобувачів вищої освіти.

Вхідний контроль проводиться на початку навчання в університеті з метою виявлення шкільного рівня підготовки, необхідного для засвоєння конкретної дисципліни та надання практичної індивідуальної допомоги студентам у поповненні необхідних знань. Проводить його науково-педагогічний працівник, якому доручено викладати відповідну дисципліну. Підсумки вхідного контролю обговорюються на кафедрі та плануються заходи щодо підвищення рівня знань студентів.

Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, лабораторних, семінарських занять і оцінюється сумою набраних балів за навчальний семестр. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між науково-педагогічними працівниками та студентами у процесі навчання, забезпечення управління навчальною мотивацією студентів. Поточний контроль проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю під час проведення лабораторних практичних та семінарських занять, виконання індивідуальних самостійних завдань.

Рубіжний контроль – це об'єктивна оцінка міри освоєння студентами програм начальних дисциплін; результатів у здобутті знань, дотримання навчальної дисципліни станом на встановлені дати в межах відповідного семестру. Рубіжний контроль успішності має на меті підвищення мотивації до навчання і свідомої навчальної дисципліни студентів. Рубіжний контроль успішності студентів проводиться науково – педагогічними працівниками під час проведення всіх видів аудиторних занять по усіх дисциплінах, передбачених навчальним планом, станом на кінець 4-го тижня та на кінець 8-го тижня навчального семестру. Результати поточних та рубіжних контролів враховуються при проведенні семестрового підсумкового контролю.

Об'єктом оцінювання при проведенні рубіжного контролю успішності виступають: навчальна дисципліна (активність, своєчасне проходження контрольних заходів, відвідуваність) студента, міра засвоєння ним теоретичних знань, рівень оволодіння практичними вміннями і навичками в усіх видах навчальних занять, його здатність до самостійної роботи тощо. Оцінка на рубіжному контролі носить комплексний характер і враховує досягнення студента по основних компонентах освітнього процесу:

- виконання студентом усіх видів робіт, передбачених навчальною програмою дисципліни;
- відвідуваність занять;

- робота з дистанційними курсами на сайті дистанційної освіти ЦНТУ;
- самостійна робота студента;
- дослідницька робота тощо.

Результати рубіжного контролю успішності з усіх дисциплін фіксуються викладачами у факультетських журналах рубіжного контролю і доводяться до відома кураторів академічних груп, обговорюються на засіданнях кафедр, рад факультетів (при необхідності результати доводяться до відома батьків студентів).

Семестровий підсумковий контроль проводиться у формі екзамену, диференційованого заліку чи заліку, визначених навчальним планом у терміни, передбачені графіком навчального процесу, та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою навчальної дисципліни. Критерії оцінювання при проведенні семестрового підсумкового контролю є обов'язковою складовою робочої програми навчальної дисципліни. На початку семестру науково-педагогічний працівник, який викладає дисципліну, повинен ознайомити студентів зі змістом, структурою, формою проведення екзаменів (заліків), прикладами завдань, а також із системою і критеріями оцінювання.

Складання письмових екзаменів здійснюється за екзаменаційними білетами. У екзаменаційному білеті передбачається комбінація з екзаменаційних запитань, тестових завдань різних типів та задач, які можуть формувати рівні складності завдань в білеті. Кількість екзаменаційних запитань, тестових завдань різних типів та задач у екзаменаційному білеті, а також критерії оцінювання відповідей на них визначає лектор, який відповідає за викладання навчальної дисципліни. Екзаменаційні білети мають бути затверджені на засіданні кафедри, яка забезпечує викладання навчальної дисципліни і містять підпис завідувача кафедри на кожному екзаменаційному білеті.

В ЦНТУ щосеместрово розраховується стипендіальний фонд для призначення академічних стипендій на основі рейтингу успішності здобувачів вищої освіти з урахуванням участі у науковій, науково-технічній діяльності, громадському житті та спортивній діяльності. Оприлюднення результатів рейтингу студентів здійснюється регулярно на офіційному веб-сайті університету.

Ректорський контроль якості підготовки студентів з дисципліни є контролем стійкості знань, умінь та навичок і може проводитись за темами дисципліни, що вивчалася в попередньому семестрі, або за навчальною програмою всієї дисципліни як для перевірки готовності студентів до підсумкового контролю, так і для перевірки залишкових знань студентів.

Пакет завдань для проведення ректорського контролю розробляється науково-педагогічними працівниками кафедри, які викладають відповідні дисципліни та затверджується на засіданні кафедри.

Ректорський контроль проводиться у формі комп'ютерного тестування. Контроль проводять працівники навчального відділу.

Ректорський контроль якості підготовки здобувачів проводиться згідно з графіком та позапланово. Графіки проведення контролю знань подаються деканами факультетів до навчального відділу, де формується загальноуніверситетський графік та затверджується наказом ректора.

Позаплановий контроль знань проводиться при підготовці для проходження акредитаційних процедур та перевірки якості освітнього процесу на кафедрах і рівня викладання навчальних дисциплін окремими науково-педагогічними працівниками. Проведення **позапланового** контролю знань ініціюється ректором університету за поданням:

- першого проректора;
- деканів факультетів, завідувачів кафедр;
- студентів університету;
- структур, що проводять перевірку якості надання освітніх послуг.

За підсумками проведення ректорського контролю знань студентів навчальним відділом проводиться його детальний аналіз, результати якого розглядаються на засіданнях кафедр, вчених рад факультетів, науково-методичної ради університету, вченої ради ЦНТУ.

Атестація здобувачів вищої освіти – це встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти та освітніх програм.

Атестація випускників проводиться за акредитованими спеціальностями та завершується видачею документів встановленого зразка про присудження відповідного ступеня освіти та присвоєння здобутої кваліфікації. Атестація здійснюється відкрито і гласно. Порядок атестації випускників ЦНТУ наведено у «Положенні про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії в ЦНТУ».

Для проведення атестації випускників за ступенями вищої освіти «бакалавр» і «магістр» в ЦНТУ створюються Екзаменаційні комісії за спеціальностями.

Терміни проведення атестації визначаються навчальними планами підготовки фахівців та графіком освітнього процесу. Атестацію проходить кожен студент після повного виконання ним навчального плану за відповідним ступенем вищої освіти.

Голови Екзаменаційних комісій призначаються наказом ректора ЦНТУ за поданням деканів факультетів з числа провідних фахівців галузі, представників державних та недержавних підприємств, установ, висококваліфікованих працівників закладів вищої освіти.

Члени комісії призначаються з числа деканів факультетів, їхніх заступників, завідувачів кафедр, професорів, доцентів, старших викладачів, які мають науковий ступінь, визнаних фахівців із відповідних спеціальностей. До складу Екзаменаційної комісії додатково можуть входити делеговані, відповідно до укладених угод про співпрацю, представники органів роботодавців.

Програма, методика та форма проведення державних кваліфікаційних іспитів, порядок організації захисту дипломних проектів/робіт випускних

кваліфікаційних робіт бакалаврів та магістрів, критерії оцінювання компетентностей на екзамені та під час захисту випускних кваліфікаційних робіт визначаються кафедрою (кафедрами), що випускає бакалаврів, магістрів, погоджуються з Науково – методичною комісією та затверджуються ректором ЦНТУ. Атестація осіб, які здобувають ступінь магістра, може здійснюватися у формі єдиного державного кваліфікаційного іспиту за спеціальностями та в порядку, визначеними Кабінетом Міністрів України.

Студенти забезпечуються програмою державного кваліфікаційного іспиту не пізніше ніж за півроку до проведення атестації.

Рецензування випускної кваліфікаційної роботи доручають висококваліфікованим фахівцям (науково-педагогічними працівниками), провідним спеціалістам виробничих, наукових і проектних організацій. Рецензія повинна мати оцінку випускної роботи за прийнятою шкалою оцінки знань.

Для врахування думки студентів щодо якості та об'єктивності системи оцінювання проводяться щорічні соціологічні опитування студентів і випускників.

Критеріями ефективності системи оцінювання знань і вмінь студентів є:

- кореляція показників успішності з результатами контролю залишкових знань і вмінь, зафіксованих в ЦНТУ при експертному (зовнішньому) оцінюванні;

- кореляція оцінки результатів навчання студента в ЦНТУ з оцінкою сформованості професійних та загальних компетентностей випускниками та роботодавцями.

До переліку необхідних заходів для підвищення об'єктивності оцінювання якості вищої освіти входять:

1. Удосконалення загальноуніверситетських положень про оцінювання знань студентів з урахуванням того, що процедури оцінювання повинні:

- призначатися для вимірювання досягнень визначених результатів навчання;

- виконуватися більш ніж одним викладачем (особливо на іспитах);

- мати чіткі й оприлюднені критерії виставлення оцінок;

- відповідати своєму призначенню (поточний або підсумковий контроль);

- мати чітку регламентацію випадків відсутності студента з різноманітних причин;

- бути співставними в межах ЦНТУ;

- підлягати внутрішній (а за необхідності – і зовнішній) експертизі.

2. Удосконалення методичних розробок з оцінювання знань студентів за конкретними напрямками підготовки (та/або видами навчальної роботи студента) таким чином, щоб вони:

- забезпечували прозорість процесу оцінювання досягнень студентів;

– забезпечували необхідну гнучкість системи оцінювання, її індивідуалізацію відповідно до специфіки навчальних дисциплін і очікуваних результатів навчання;

– передбачали зворотний зв'язок зі студентом (кожен студент повинен мати можливість дізнатися причини, з яких його успішність була оцінена відповідною оцінкою).

3. Створення загальноуніверситетських банків екзаменаційних, контрольних завдань і тестів з усіх навчальних дисциплін.

Реалізація цього завдання передбачає:

– накопичення інструментарію оцінки успішності навчання студентів за спеціальністю з метою його цільового використання та подальшого вдосконалення;

– формування кейсів до завдань для проведення моніторингу залишкових знань студентів за фаховим спрямуванням з урахуванням знань, вмінь і компетентностей студента відповідно до вимог роботодавців щодо певного освітнього рівня, кваліфікації та пов'язаних з ними посадових обов'язків.

4. Удосконалення системи оцінювання студентів, що навчаються за заочною формою навчання запровадженням обов'язкового виконання спеціально розроблених тестових завдань як передумови допуску до заліку чи іспиту.

5.4. Посилення практичної підготовки студентів

Організація практичної підготовки здійснюється відповідно до «Положення про практичну підготовку студентів ЦНТУ». Перелік усіх видів практик для кожної спеціальності (спеціалізації), форми й тривалість їх проведення визначаються стандартами вищої освіти та робочим навчальним планом.

Мета проведення практик – набуття студентами професійних компетентностей для подальшого їх використання у реальних виробничих умовах.

Зміст проходження практики визначається програмою практики, яка розробляється відповідною кафедрою (кафедрами) за участі представників роботодавців та студентства. Практика студентів проводиться на зовнішніх та університетських базах практики, які мають відповідати вимогам програми. З зовнішніми базами практики (підприємствами, організаціями, установами) ЦНТУ укладає договори на її проведення.

Підсумки кожної практики обговорюються на засіданнях кафедр, а загальні підсумки проводяться на вчених радах факультетів не менше одного разу протягом навчального року.

Моніторинг якості організації практики забезпечують щорічні опитування студентів, випускників, потенційних роботодавців.

Відповідальними за впровадження та вдосконалення практичної підготовки студентів є випускові кафедри, вчені ради факультетів, навчальний відділ, сектор працевлаштування студентів та випускників, перший проректор.

5.5. Співпраця з роботодавцями щодо контролю за якістю підготовки фахівців

З метою забезпечення високої якості професійної підготовки в ЦНТУ запроваджено комплексне співробітництво із зацікавленими підприємствами і організаціями – стратегічними партнерами шляхом об'єднання інтелектуального потенціалу, матеріальних, фінансових і корпоративних ресурсів партнерів.

Основними завданнями співробітництва є:

- прогнозування потреб ринку праці і забезпечення працевлаштування випускників (раннього закріплення майбутніх випускників за першим робочим місцем);
- розробка професійних вимог до фахівців;
- спільна розробка змісту, інформаційно-методичного і матеріально-технічного забезпечення вибіркової складової навчальних планів та програм ЦНТУ та оцінка їх якості;
- спільна реалізація і ресурсна підтримка навчальних програм, виробничих і переддипломних практик студентів та оцінка якості підготовки випускників;
- залучення студентів до реальної виробничої і дослідницької діяльності підприємств;
- організація на базі підприємств підвищення кваліфікації і стажувань науково-педагогічних працівників і співробітників ЦНТУ;
- розвиток інфраструктури стратегічного партнерства, створення спільних навчально-наукових центрів, лабораторій, філій кафедр;
- проведення спільних конференцій, шкіл-семінарів для студентів, аспірантів і молодих вчених тощо.

У процесі реалізації співпраці з роботодавцями декани факультетів разом із завідувачами випускових кафедр забезпечують:

- визначення стратегічних партнерів – підприємств і організацій, лідерів у своїй галузі та підписання з ними двосторонніх довготермінових договорів про співробітництво;
- розробку, підписання та реалізацію плану роботи на поточний рік, які щорічно затверджуються обома сторонами;
- підготовку звітів щодо реалізації плану роботи на поточний рік;
- спільну розробку змісту, інформаційно-методичного і матеріально-технічного забезпечення вибіркової складової навчальних планів та їх рецензування роботодавцями;
- укладання трьохсторонніх угод між університетом, роботодавцями та студентами для закріплення місць їх майбутнього працевлаштування;
- погодження у майбутніх роботодавців тем магістерських робіт з метою максимального наближення змісту їх підготовки до наукових і виробничих потреб.

Декани факультетів разом із завідувачами випускових кафедр забезпечують постійний моніторинг виконання трьохсторонніх угод та якості підготовки фахівців серед випускників ЦНТУ та роботодавців-

стратегічних партнерів і за його результатами вносять відповідні зміни до освітніх програм і навчальних планів.

5.6. Самооцінка ефективності діяльності із забезпечення якості вищої освіти

Основною метою самооцінювання є виявлення недоліків та проблем (як у розрізі кафедр і викладачів, так і у розрізі освітніх програм підготовки) і пошук шляхів їхнього вирішення.

Самооцінка ефективності діяльності із забезпечення якості включає:

– об'єктивні показники (конкурс на зарахування, кількісні та якісні параметри контингенту студентів, кваліфікація персоналу, навчально-методичне і ресурсне забезпечення, показники відсіву студентів і рівень працевлаштування випускників);

– результати соціологічних опитувань студентів і викладачів;

– зовнішня оцінка.

До переліку необхідних заходів входять:

– відстеження динаміки процесів у часі за структурними підрозділами, видами економічної діяльності і освітніми програмами із застосуванням тощо;

– формування факультетами баз даних випускників та розроблення системи зворотного зв'язку із випускниками та провідними роботодавцями галузі з метою дослідження кар'єри випускників ЦНТУ, їх працевлаштування, динаміки зайнятості, службового просування і росту, а також задоволеності роботодавців кваліфікацією випускників;

– запровадження на рівні факультетів процедури щорічного самооцінювання ефективності діяльності (реалізація визначених планів і встановлених завдань, виконання навчальної, дослідницької і управлінської функцій) з розглядом звітів на зборах трудових колективів та вченої ради університету;

– створення загальноуніверситетської інформаційної системи забезпечення моніторингу якості, яка висвітлює:

– можливості випускників влаштуватися на роботу/результати працевлаштування;

– задоволення студентів освітніми програмами, за якими вони навчаються;

– якісний склад та ефективність роботи викладачів;

– якісні та кількісні характеристики контингенту студентів;

– наявні навчальні і матеріальні ресурси;

– ключові показники діяльності структурних підрозділів тощо.

6. Стратегічні завдання щодо політики забезпечення якості

Стратегічними завданнями ЦНТУ щодо політики забезпечення якості вищої освіти є:

– вдосконалення існуючих принципів і процедур забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти;

- сертифікація системи управління якістю ЦНТУ за міжнародним стандартом ISO 9001:2015;
- створення позитивного іміджу ЦНТУ серед абітурієнтів, студентів, викладачів, роботодавців;
- покращення позицій ЦНТУ у національних та міжнародних рейтингах закладів вищої освіти.

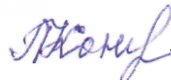
Погоджено:

Перший проректор

В.М.Кропівний

Начальник навчального відділу

П.І.Кондратець